

Robert Rzeszowski

Jelenia Góra, st. 2, AZP 84-16/2

Informator Archeologiczny : badania 30, 260-261

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W wykopie 1 odkryto zachodnią partię krypty, zlokalizowaną między odkrytą w ubiegłym sezonie ścianą kamienną, fundamentem południowym nawy i przylegającą doń przyporą. Sklepienie krypty oparte było o fundament kolegiaty. Przy kamiennej przyporze dostawiono blok muru ceglanego z dodatkowym filarem, o który wspierało się dodatkowe sklepienie. Po zdjęciu górnych warstw cegieł z muru okazało się, że obudowuje on mur kamienny, przylegający do przypory i muru nawy, nie powiązany z nimi. Krypta była otwarta od zachodu – natrafiono na fragment przejścia do następnych pomieszczeń i fragment posadzki ceglanej. Od południa była ograniczona murem zbudowanym z cegły i kamienia, poza którym znajdowało się kolejne pomieszczenie (w tym sezonie nie badane). Wykop 2 wytyczono wzdłuż przebiegu północnego fundamentu nawy. Odślonięto fundament kolegiaty wraz z przyporą na odcinku około 7 m i prostopadły do niego mur kończący nawę. Mur, zbudowany z piaskowca i cegły palcówki, powstał w okresie późniejszym – od północy tworzył przyporę, obudowywał fundament i wchodził do wnętrza nawy. Przedłużenie wykopu w kierunku zachodnim pozwoliło na odkrycie na przedłużeniu nawy głównej stopy wieży kościelnej w jej partii zachodniej. Fundament wieży zlokalizowano w odległości około 6 m od zakończenia północnego muru nawy kolegiaty. Był on założony na planie prostokąta z dwoma prostokątnymi ramionami otwartymi od wschodu, pierwotnie przesklepionymi. Sklepienie wspierało się na dwu ściankach ceglanych, dobudowanych przy ramionach wieży. Fundament wieży zbudowany był z piaskowca zespolowanego silnie zaprawą wapienną. W części północnej świątyni odślonięto prostokątną kryptę z zachowanymi resztkami sklepienia, dobudowaną do fundamentu nawy, zlokalizowaną pomiędzy filarem a murem poprzecznym kończącym nawę. Wewnątrz natrafiono na zniszczony grób z resztkami pochówku (pierwotnie przesklepiony). W obrębie nawy głównej odślonięto grób z obudową ceglana, ze szczątkami około sześciu zmarłych. Pochówki były zniszczone, przemieszane, nie stwierdzono w nich wyposażenia, niektóre nosiły ślady przesypania wapnem. W nawie głównej, w miejscach nienaruszonych budową, stwierdzono występowanie warstwy intensywnie czarnej, tłustej ziemi o miąższości około 70 cm, w której natrafiono na ślady osadnictwa kultury trzcinieckiej – znaleziono fragmenty 3 naczyń (wazowatego, wazowatego z uchem oraz zdobionego kanelowaniem i motywem ukosnych żłobków), a także źle zachowaną konstrukcję drewnianą (badania stanowiska odłożono do przyszłego roku). Ponieważ tegoroczne prace prowadzono na terenie przebadanym w 1938 r., nie znaleziono ruchomego materiału zabytkowego, zweryfikowano jednak wykonane wówczas rzuty kolegiaty i stwierdzono wieloetapowość jej budowy.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum w Jarosławiu. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Roczniku Przemyskim”. Badania będą kontynuowane.

JAWOR-Stare Miasto,
Blok D1,
gm. Ioco,
woj. legnickie,
AZP 81-20/-

• miasto późnośredniowieczne

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez dr. Jerzego Romanowa (Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska „EKSPLODER”). Finansowane przez Wydział Kultury i Sportu Urzędu Wojewódzkiego w Legnicy.

Celem badań było rozpoznanie siatki murów obiektów obecnie nieistniejących. Zakres badań uniemożliwił dokonanie analiz chronologicznych, pozwalających datować odkryte relikty archeologiczne.

JELEŃ GÓRA, st. 2,
AZP 84-16/2

• grodzisko(?) i zamek późnośredniowieczny (2 połowa XIII-1 połowa XV w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w październiku i listopadzie przez mgr. Roberta Rzeszowskiego (Muzeum Okręgowe w Jeleniej Górze). Finansowane przez PSOZ i Muzeum Okręgowe w Jeleniej Górze. Drugi sezon badań. Założono 2 wykopy: I/96 o wymiarach 6 x 4 m w północno-zachodniej części „zamku górnego” i II/96 o wymiarach 13,5 x 1,3 m w jego skłonie. Łącznie przebadano powierzchnię 41,5 m².

W wykopie I/96 do głębokości 30 cm wystąpiła warstwa humusu, gruz i żwir, poniżej, do głębokości 30-50 cm, poziom spalonych konstrukcji drewnianych ze śladami spalonej gliny, przebiegający w kierunku południowy zachód-północny wschód, zinterpretowany jako wał drewniano-ziemny. W jego obrębie znaleziono znaczne ilości gwoździ żelaznych, natomiast w warstwie humusu – przedmiot z brązu, 218 przedmiotów z żelaza, 8 kul kamiennych, 18 fragmentów naczyń szklanych, 5881 fragmentów naczyń glinianych oraz fragmenty kości zwierzęcych, polepy i cegieł. Wśród przedmiotów żelaznych zidentyfikowano m.in. 2 frag-

menty podkowy, kółko, fragmenty blach, zawias, okucia i szydło. Z wykopu II/96, którego wypełnisko stanowiła cienka warstwa humusu oraz żwir (do głębokości 30 cm), pozyskano liczne fragmenty naczyń glinianych i przedmioty żelazne, w tym grot bełtu do kuszy. W połowie stoku odsłonięto fragment kamiennego muru spojonego zaprawą.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ i Muzeum Okręgowym w Jeleniej Górze. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Roczniku Jeleniogórskim”, t. 30, 1998.

Badania będą kontynuowane.

JEMIELNICA

zespół klasztorny cystersów,
gm. loco,
woj. opolskie,
AZP 92-41/-

• zespół klasztorny cystersów z późnego średniowiecza i okresu nowożytnego (XIV-XVIII w.)

Badania przeprowadzone przez mgr. Aleksandra Andrzejewskiego, prof. Leszka Kajzera i mgr. Janusza Pietrzaka (Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego). Finansowane przez Uniwersytet Łódzki. Pierwszy sezon badań. Wyeksplorowano 5 wykopów sondażowych o łącznej powierzchni 55 m². Dwa ulokowano przy wschodniej partii kościoła, 2 w obrębie skrzydła wschodniego, 1 przy południowej ścianie skrzydła południowego.

Zgromadzono liczny materiał ruchomy (w sumie 8218 zabytków), głównie kości ludzkich (5994) ze średniowiecznych i nowożytnych pochówków. Ceramikę naczyniową (łącznie 1810 ułamków) pozyskano przede wszystkim z wykopu VI przy skrzydle południowym – 1550 fragmentów, głównie XVIII-wiecznych. Znalezione także 151 ułamków szkła okiennego i naczyniowego, 15 ułamków kafli piecowych, 64 zabytki żelazne (głównie gwoździe i haki) oraz denar wrocławski Ludwika Jagiellończyka z 1521 r. Potwierdzono dwufazowość budowy kościoła, który składa się z części wschodniej – gotyckiej i zachodniej – barokowej. Obecność pochówków szkieletowych, wchodzących pod mury gotyckiej partii kościoła i poprzecinanych przez nie, może świadczyć o istnieniu tu cmentarza wiążącego się ze starszą świątynią (przedcysterską) albo z pierwszym kościołem cysterskim, jeszcze drewnianym. Stwierdzono, że część gotycka nie powstała, jak sądził M. Kutzner, na przełomie XIII i XIV w., lecz dopiero około 1361 r., zaś budowę prowadzono jeszcze dłużej. Dopiero w XVIII w. powstał trójskrzydłowy klasztor murowany. Zebrano szereg obserwacji dotyczących rozplanowania nie istniejącego skrzydła wschodniego. Reliktów domów drewnianych metodami archeologicznymi nie stwierdzono, ale ich obecność nie podlega dyskusji. Nie stwierdzono też obecności średniowiecznych poziomów kulturowych, co można wiązać z sukcesywnym czyszczeniem klasztoru.

Badania zakończono.

JĘDRZEJÓW

klasztor cystersów,
gm. loco,
woj. kieleckie,
AZP 90-59/-

• klasztor cystersów, późne średniowiecze – okres nowożytny

Badania archeologiczno-architektoniczne, przeprowadzono przez mgr. Beatę Kwiatkowską-Kopkę (Firma Konsus sp. z o.o.). Finansowane przez Program Rządowy „1000 lat Zjazdu Gnieźnieńskiego”.

Materiały przechowywane są w składnicy na terenie opactwa, dokumentacja u prowadzącej badania (czasowo). Wyniki badań zostaną opublikowane w wydawnictwach omawiających program „1000-lecie Zjazdu Gnieźnieńskiego”. Badania będą kontynuowane.

Kajetany, st. 4,
gm. Nadarzyn, woj. mazowieckie

patrz: wczesna epoka brązu

Karczyn, st. 32,
gm. Kruszwica, woj. bydgoskie

patrz: neolit

KARNIEWO, st. 5,
gm. loco,
woj. ciechanowskie,
AZP 44-66/20

• późnośredniowieczny gródek rycerski (XIV-XV w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w listopadzie przez mgr. mgr. Agatę Byszewską-Levau i Jacka Kowalewskiego. Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 0,5 ara.

Odsłonięto dalsze partie bruku kamiennego, a ponadto ślady sztucznego nasypu oraz fragment systemu palowania umacniającego podstawę gródka. Znalezione ceramikę, fragmenty kafli, bełt od kuszy i mocno zniszczony brakteat.

Badania nie będą kontynuowane.